

دري

صنف ششم

برای مکاتب پشتو زبان

Ketabton.com

دري صنف ششم برای مکاتب پشتو زبان

سرود ملی

دا وطن افغانستان دی	دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې	هر بچی یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی	د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو	د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي	پامیریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي	هم ایماق، هم پشه پان
دا هېواد به تل ځلېږي	لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به	لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مودى رهبر	وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دري

صنف ششم

برای مکاتب پشتو زبان

سال چاپ: ۱۳۹۷ هـ. ش.

مشخصات کتاب

مضمون: دری

مؤلفان: گروه مؤلفان کتاب‌های درسی بخش دری نصاب تعلیمی

ویراستاران: اعضای دیپارتمنت ویراستاری و ایدیت زبان دری

صنف: ششم برای مکاتب پشتو زبان

زبان متن: دری

انکشاف دهنده: ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تالیف کتب درسی

ناشر: ریاست ارتباط و آگاهی عامه وزارت معارف

سال چاپ: ۱۳۹۷ هجری شمسی

مکان چاپ: کابل

چاپ‌خانه: مطبعه بهیر

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

حق طبع، توزیع و فروش کتاب‌های درسی برای وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان محفوظ است. خرید و فروش آن در بازار ممنوع بوده و با متخلفان برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

پیام وزیر معارف

اقراً باسم ربك

سپاس و حمد بیکران آفریدگار یکتایی را که بر ما هستی بخشید و ما را از نعمت بزرگ خواندن و نوشتن برخوردار ساخت، و درود بی پایان بر رسول خاتم - حضرت محمد مصطفی ﷺ که نخستین پیام الهی بر ایشان «خواندن» است.

چنانچه بر همه گان هویدا است، سال ۱۳۹۷ خورشیدی، به نام سال معارف مسمی گردید. بدین ملحوظ نظام تعلیم و تربیت در کشور عزیز ما شاهد تحولات و تغییرات بنیادینی در عرصه های مختلف خواهد بود؛ معلم، متعلم، کتاب، مکتب، اداره و شوراهای والدین، از عناصر شش گانه و اساسی نظام معارف افغانستان به شمار می روند که در توسعه و انکشاف آموزش و پرورش کشور نقش مهمی را ایفا می نمایند. در چنین برهه سرنوشت ساز، رهبری و خانواده بزرگ معارف افغانستان، متعهد به ایجاد تحول بنیادی در روند رشد و توسعه نظام معاصر تعلیم و تربیت کشور می باشد.

از همین رو، اصلاح و انکشاف نصاب تعلیمی از اولویت های مهم وزارت معارف پنداشته می شود. در همین راستا، توجه به کیفیت، محتوا و فرایند توزیع کتاب های درسی در مکاتب، مدارس و سایر نهادهای تعلیمی دولتی و خصوصی در صدر برنامه های وزارت معارف قرار دارد. ما باور داریم، بدون داشتن کتاب درسی باکیفیت، به اهداف پایدار تعلیمی در کشور دست نخواهیم یافت.

برای دستیابی به اهداف ذکر شده و نیل به یک نظام آموزشی کارآمد، از آموزگاران و مدرسان دلسوز و مدیران فرهیخته به عنوان تربیت کننده گان نسل آینده، در سراسر کشور احترامانه تقاضا می گردد تا در روند آموزش این کتاب درسی و انتقال محتوای آن به فرزندان عزیز ما، از هر نوع تلاشی دریغ نورزیده و در تربیت و پرورش نسل فعال و آگاه با ارزش های دینی، ملی و تفکر انتقادی بکوشند. هر روز علاوه بر تجدید تعهد و حس مسؤولیت پذیری، با این نیت تدریس را آغاز کنند، که در آینده نزدیک شاگردان عزیز، شهروندان مؤثر، متمدن و معماران افغانستان توسعه یافته و شکوفا خواهند شد.

همچنین از دانش آموزان خوب و دوست داشتنی به مثابه ارزشمندترین سرمایه های فردای کشور می خواهیم تا از فرصت ها غافل نبوده و در کمال ادب، احترام و البته کنجکاوی علمی از درس معلمان گرامی استفاده بهتر کنند و خوشه چین دانش و علم استادان گرامی خود باشند.

در پایان، از تمام کارشناسان آموزشی، دانشمندان تعلیم و تربیت و همکاران فنی بخش نصاب تعلیمی کشور که در تهیه و تدوین این کتاب درسی مجدانه شبانه روز تلاش نمودند، ابراز قدردانی کرده و از بارگاه الهی برای آن ها در این راه مقدس و انسان ساز موفقیت استدعا دارم. با آرزوی دستیابی به یک نظام معارف معیاری و توسعه یافته، و نیل به یک افغانستان آباد و مرفعی دارای شهروندان آزاد، آگاه و مرفه.

دکتور محمد میرویس بلخی

وزیر معارف

فهرست عنوان ها

شماره درس	عنوان درس	صفحه
درس اول	حمد شریف	۱
درس دوم	نعت شریف	۳
درس سوم	حضرت عمر(رض)	۵
درس چهارم	بهار	۹
درس پنجم	وطن دوستی	۱۳
درس ششم	کلمه های ساده	۱۵
درس هفتم	مقام مادر	۱۹
درس هشتم	کلمه های مرکب	۲۱
درس نهم	ورزش	۲۵
درس دهم	اندرزها	۲۹
درس یازدهم	مقام معلم	۳۱
درس دوازدهم	شاگرد خوب	۳۳
درس سیزدهم	صلح و آموزش	۳۵
درس چهاردهم	رابعه بلخی	۳۷
درس پانزدهم	جمع کلمه ها	۳۹
درس شانزدهم	حفاظت دندان ها	۴۱
درس هفدهم	ننگرهار	۴۳

شماره درس	عنوان درس	صفحه
درس هژدهم	تک تک ساعت	۴۵
درس نوزدهم	حقوق پدر	۴۷
درس بیستم	آزادی	۴۹
درس بیست و یکم	نجار	۵۱
درس بیست و دوم	پیشوند و پسوند	۵۳
درس بیست و سوم	آب	۵۵
درس بیست و چهارم	سنایی غزنوی	۵۷
درس بیست و پنجم	قالب پنیر	۵۹
درس بیست و ششم	آبده‌های تاریخی	۶۱
درس بیست و هفتم	آشتی	۶۳
درس بیست و هشتم	کمک به فقیران	۶۵

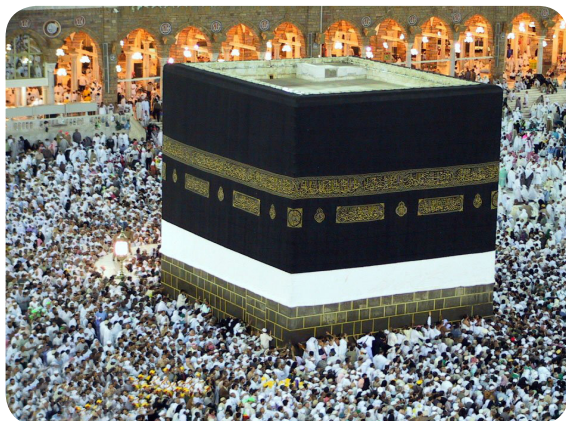

حمد

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، ذات و قدرت خداوند جلّ را

بشناسند.

پرسش‌ها

- ۱ - در تصویر کجا را می‌بینید؟
- ۲ - چه فکر می‌کنید، جهان و موجودات آن را کی پیدا کرده است؟

همیشه حمد می‌گویم خدا را ستایم خالق ارض و سما را
خداوند رحیم و کارساز است کریم و رازق و بنده نواز است
به ما داده زبان و چشم بینا عطا کرده دل و عقل توانا
ز ماه و آفتاب و کوه و دریا نموده جمله را در خدمت ما
به ما کرده هزاران لطف و انعام خصوصاً دین ما را کرده اسلام
کتاب اقدس او رهبر ما حبیب خاص او پیغمبر ما
زبانم تابه نامش آشنا شد هزاران فیض بر من رونما شد
جهاد فی سبیل الله شعارم به حفظ دین پاکش جان سپارم
الهی! اهل حق آزاد گردان به نا بودی دشمن شاد گردان

لواء دین ما را تا قیامت
بر افراز و زلطف کن حفاظت

بخوان و بنویس

- متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.
- معنای کلمه‌های (ارض، سما، عطا و فیض) را در کتابچه‌های تان بنویسید.
- کلمه‌های جدید متن درس را با آواز بلند تلفظ کنید.
- جاهای خالی بیت زیر را تکمیل کنید:

همیشه ..... می‌گوییم خدا را   ستایم ..... ارض و سما را
خداوند ..... و کارساز است   کریم و رازق و ..... نواز است

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس دقت کرده، اشتباهات تان را اصلاح کنید.
- در باره قدرت خداوند جل جلاله چند جمله بگویید.
- در گروه‌ها راجع به متن درس با هم بحث نموده، نتیجه را یک نفر بیان کند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	حمد	ستایش، ثنا و صفت خداوند جل جلاله
۲	ارض	زمین
۳	سما	آسمان
۴	عطا	بخشش
۵	انعام	تحفه
۶	اقدس	پاک‌تر
۷	فیض	برکت
۸	سبیل‌الله	راه خدا جل جلاله
۹	لواء	بیرق
۱۰	بر افراز	بلند کن

در باره صفات‌های خداوند جل جلاله سه جمله بنویسید.

نعت

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند به مقام والای حضرت محمد ﷺ

پی ببرند.

پرسش‌ها

۱ - در تصویر کجا را می‌بینید؟

۲ - کی در باره حضرت محمد ﷺ سخن گفته می‌تواند؟

پیشوایی چو مصطفی داریم	شکر حق را که پیشوا داریم
سرور و خاتم و نگین همه	مہتر و بہتر و گزین همه
او طریقت عیان کند ما را	او شریعت بیان کند ما را
تا بہ روز جزا پیایی باد	صلوات خدای بر وی باد
دوستدار چہار یار وی ایم	امت او و دوستدار وی ایم
مرتضی دان علیہم الرضوان	چون ابوبکر و عمر و عثمان

رحمت حق نثار یارانش

باد بر جملہ دوست دارانش

عطار

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید.
- کلمه‌های (خاتم، مهتر و گزین) را روی تخته املا بنویسید.
- درباره حضرت محمد ﷺ یک یک جمله بنویسید.

بشنو و بگو

- به خواندن درس دقت کرده، اشتباهات خود را اصلاح کنید.
- در گروه‌ها پیرامون مفهوم درس باهم بحث کنید.
- معنای کلمه‌های (عیان و پسندیده) را بگویید.

محاوره

- زینب: نام پیغمبر بزرگ ما چیست؟
فاطمه: حضرت محمد ﷺ.
- زینب: پیغمبر ﷺ برای ما چه را بیان کرد؟
فاطمه: حضرت محمد ﷺ شریعت را برای ما بیان کرد.
- زینب: نام چهار یار پیامبر را گفته می‌توانی؟
فاطمه: بلی، حضرت ابوبکر رضی الله عنه، عمر رضی الله عنه، عثمان رضی الله عنه و علی کرم الله وجهه.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	مهتر	بزرگتر
۲	گزین	انتخاب شده
۳	خاتم	ختم و آخرین
۴	عیان	ظاهر، آشکار
۸	مرتضی	پسندیده
۹	علیهم الرضوان	باشد بالای شان خوشنودی خداوند جل جلاله

در باره صفتهای خداوند جل جلاله سه جمله بنویسید.

حضرت عمر رضی الله عنه

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و حضرت عمر رضی الله عنه را بشناسند.

پرسی‌ها

- ۱- به نظر شما، حضرت عمر رضی الله عنه یار چندم حضرت محمد صلی الله علیه و آله بود؟
  - ۲- چه فکر می‌کنید، حضرت عمر رضی الله عنه را چرا فاروق می‌گفتند؟
- حضرت عمر رضی الله عنه پسر خطاب و یار دوم حضرت محمد صلی الله علیه و آله بود، که بعد از وفات حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه به خلافت رسید.
- چون حضرت عمر رضی الله عنه همیشه حق و باطل را از هم فرق می‌کرد؛ بنابراین حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله لقب شان را فاروق گذاشت.
- در زمان خلافت حضرت عمر رضی الله عنه ایران، شام، فلسطین و مصر فتح گردید و مردمان این سرزمین‌ها به دین مقدس اسلام مشرف شدند.
- والیان و مامورینی که از طرف خلیفه مسلمانان مقرر می‌شدند، با مردم بسیار دوستانه و برادرانه رفتار می‌کردند، مال کسی را نمی‌گرفتند و همیشه در خدمت مردم بودند؛ یعنی عدالت کامل برقرار بود، که امروز

جهان اسلام به آن افتخار می کند.

حضرت عمر فاروق رضی الله عنه بعد از ده سال و شش ماه خلافت توسط

یک شخص منافق به نام «ابولؤلؤ» به عمر «۶۳» ساله گی هنگام ادای

نماز صبح به شهادت رسید.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه ها را درست تلفظ کنید.
- معنای کلمه های (فاروق، عدالت و خلیفه) را در کتابچه های تان بنویسید.
- دو سطر اول متن درس را املا بنویسید.
- جمله های زیر را با کلمه های مناسب در کتابچه های خود تکمیل کنید.
- حضرت عمر رضی الله عنه پسر خطاب یار دوم ..... بود.
- چون حضرت عمر رضی الله عنه همیشه ..... را از هم فرق می کرد؛ بنابراین حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله ..... شان را فاروق گذاشت.
- در زمان خلافت حضرت عمر رضی الله عنه، .....، و مصر فتح گردید.
- لقب های یاران پیامبر صلی الله علیه و آله را مانند چوکات زیر در کتابچه های خود بنویسید.

حضرت ابوبکر رضی الله عنه	
حضرت عمر رضی الله عنه	فاروق
حضرت عثمان رضی الله عنه	
حضرت علی رضی الله عنه	

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس گوش دهید و به تلفظ کلمه ها دقت کنید.
- به کلمه‌های (لقب، افتخار و منافق) جمله بگویید.

محاوره

حسیب: حضرت عمر رضی الله عنه کی بود؟

شکیب: حضرت عمر رضی الله عنه پسر خطاب و یار دوم حضرت محمد صلی الله علیه و آله بود.

حسیب: در زمان خلافت حضرت عمر رضی الله عنه کدام کشورها فتح گردید؟

شکیب: ایران، شام، فلسطین و مصر.

حسیب: چرا حضرت عمر رضی الله عنه را فاروق می گفتند؟

شکیب: چون حضرت عمر رضی الله عنه همیشه حق و باطل را از هم فرق می کرد.

حسیب: لقب فاروق را کی به حضرت عمر رضی الله عنه داد؟

شکیب: حضرت محمد صلی الله علیه و آله.

حسیب: حضرت عمر رضی الله عنه توسط کی به شهادت رسید؟

شکیب: وی توسط یک فرد منافق به نام ابولؤلؤ به شهادت رسید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	فاروق	فرق کننده
۲	عدالت	انصاف
۳	خلیفه	جانشین، رهبر، پیشوا
۴	لقب	نام یا صفت
۵	افتخار	فخر کردن
۶	منافق	دورو

در باره شخصیت حضرت عمر رضی الله عنه سه سطر در کتابچه‌های

خود بنویسید.

بهار

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و فصل زیبای بهار را بشناسند.

پرسش‌ها

- ۱- در تصویر چه می‌بینید؟
- ۲- به نظر شما، نشانه‌های آمدن بهار چیست؟

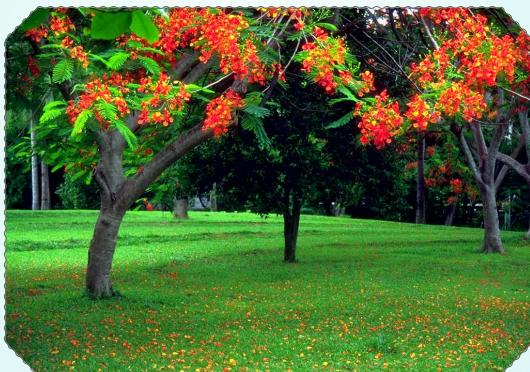
بهار فصل اول سال است. در این فصل سبزه‌ها می‌رویند، درخت‌ها برگ و شگوفه می‌کنند، دشت و دمن با گل‌های رنگارنگ چراغان می‌شود. مورچه‌ها، پروانه‌ها، زنبورها و دیگر حشره‌ها از خواب زمستانی بیدار شده و به گشت و گذار شروع می‌کنند. پرنده‌های خوشخوانی که در ایام زمستان به جاهای گرم کوچ کرده بودند، دوباره آمده، به نغمه سرایی می‌پردازند.

صدای آب دریاها، وزش باد خوشگوار، نغمه سرایی پرنده‌ها، شرشر درختان، هوای لطیف و نسیم خوش صبحگاهان بهار، انسان را قوت و نیرو بخشیده و همه جا شاداب و با طراوت به نظر می‌رسد.

بهار وطن ما هم خیلی زیبا و گوارا است. مردم ما آمدن بهار را جشن می‌گیرند و در اولین روز بهار که نوروز است میله‌ها ترتیب می‌دهند؛ مثلاً: میله‌گل سرخ در بلخ و ایبک، میله‌گل نارنج در ننگرهار، میله‌گل ارغوان در پروان، میله‌گل انار در کندهار و میله‌گل بادام در هرات و بامیان شهرت فراوان دارد.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌ها را با دقت تلفظ کنید.
- معنای کلمه‌های (دمن، وزش و خوشگوار) را در کتابچه‌های تان بنویسید.
- جاهای خالی جمله‌های زیر را با کلمه‌های مناسب در کتابچه‌های تان پر کنید:
- بهار ..... سال است و در این فصل ..... می‌رویند، درخت‌ها ..... و شگوفه می‌کنند و دشت و دمن با ..... رنگارنگ چراغان می‌شوند.
- تصویر را با دقت دیده در مورد آن سه جمله در کتابچه‌های خود بنویسید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس با دقت گوش بدهید.
- به کلمه‌های (پروانه، زمستان و شگوفه) جمله بگویید.

محاوره

پروین: بهار فصل چندم سال است؟

نسرین: فصل اول سال است.

پروین: درخت‌ها در کدام فصل سال شگوفه می‌کنند؟

نسرتین: در فصل بهار.

پروین: در کدام ولایت کشور ما میله گل سرخ برگزار می‌شود؟

نسرتین: در ولایت بلخ.

پروین: میله گل نارنج و گل انار در کجا برگزار می‌شود؟

نسرتین: میله گل نارنج در شهر ننگرهار و گل انار در شهر کندهار.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	دمن	دامنه کوه	۳	خوشگوار	خوش آیند
۲	وزش	وزیدن	۴	نسیم خوش	باد سحرگاهی

در باره شخصیت حضرت عمر رضی الله عنه سه سطر در کتابچه‌های

خود بنویسید.

وطن دوستی

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و اهمیت وطن دوستی را بدانند.

پرسش‌ها

- ۱ - در تصویر چه می‌بینید؟
  - ۲ - برای پیشرفت و آبادی وطن خود چه باید بکنیم؟
- وطن خانه مشترک همه ما است. ما در این خانه تولد شده ایم، جوان می‌شویم و پیر می‌گردیم؛ پس برای ما لازم است، تا در آبادی و سرسبزی وطن عزیز خود از دل و جان کوشش کنیم.
- وطن عزیز ما افغانستان، سرزمین علم و فرهنگ است؛ دانشمندان، شاعران و هنرمندان نامدار و بزرگ را در دامن خود پرورده است. ما وقتی می‌توانیم تاریخ و فرهنگ خود را زنده نگهداریم که شب و روز کار کنیم، زحمت بکشیم و درس بخوانیم؛ چرا که همین سعی و تلاش ما سبب پیشرفت و ترقی وطن ما می‌گردد.
- ما وطن خود را دوست داریم، به ترقی و پیشرفت آن علاقه‌مند هستیم و برای آبادی و سرسبزی آن کار می‌کنیم.

بخوان و بنویس

- درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌ها را واضح تلفظ کنید.
- به کلمه‌های (وطن، آبادی و پیشرفت) جمله بسازید و در کتابچه‌های تان بنویسید.
- جاهای خالی جمله‌های زیر را با کلمه‌های مناسب روی تخته تکمیل نمایید:

وطن	۱- وطن عزیز ما ..... سرزمین ..... و فرهنگ است.
علم	۲- ما ..... خود را دوست داریم.
افغانستان	

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس گوش فرا دهید.
- به کلمه‌های (افغانستان، علم و آبادی) جمله بگویید.

محاورة

نجیب: وطن عزیز ما چه نام دارد؟

زمری: افغانستان.

نجیب: ما باید برای آبادی وطن خود چه کار کنیم؟

زمری: ما باید برای آبادی وطن خود از دل و جان کار و کوشش کنیم.

نجیب: چه باعث پیشرفت و ترقی وطن ما می‌شود؟

زمری: سعی و تلاش.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	مشترک	یکجا	۳	پیشرفت	ترقی
۲	سعی	کوشش	۴	پرورده	پرورش داده

راجع به وطن در کتابچه‌های خود یک مقاله بنویسید.

کلمه‌های ساده

 هدف شاگردان کلمه‌های بسیط را بخوانند، بنویسند و تشخیص کرده بتوانند.

مجتبی، مکتب، صنف، کتاب، قلم

پرسش‌ها

- ۱ - در چوکات چه نوشته شده است؟
  - ۲ - گاهی کلمه‌های ساده را خوانده اید؟
- کلمه ساده آنست که دارای یک جزء مستقل معنا باشد؛
- مانند: مجتبی، کتاب، مکتب، قلم و ...
- ۱ - مجتبی دیروز به بازار رفته بود.
  - ۲ - کتاب درسی صنف ششم بسیار آموزنده است.
  - ۳ - مکتب ما میدان فوتبال دارد.
  - ۴ - قلم برای نوشتن است.
  - ۵ - من در صنف ششم درس می‌خوانم.

- درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌ها را دقیق و واضح تلفظ کنید.
- به کلمه‌های (کتاب، مکتب و قلم) جمله بسازید و در کتابچه‌های تان بنویسید.
- جاهای خالی جمله‌های زیر را با کلمه‌های مناسب روی تخته تکمیل نمایید:

- مکتب ما ..... فوتبال دارد.

- مجتبی دیروز به ..... رفته بود.

- کتاب دری صنف ششم بسیار ..... است.

- من در ..... ششم ..... می‌خوانم.

بازار
میدان
صنف
آموزنده
درس

- کلمه‌های ساده را از جدول زیر مشخص کنید و به هر کدام آن روی تخته یک جمله بنویسید.

.....	معلم
.....	قلم سرخ
.....	گل
.....	از
.....	چوکی

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس با دقت گوش فرا دهید.
- چند کلمه ساده به انتخاب خود بنویسید.

محاوره

احمد: امروز کدام درس دری را خواندید؟

محمود: درس کلمه‌های بسیط یعنی ساده را.

احمد: کلمه‌های ساده به کدام کلمه‌ها گفته می‌شود؟

محمود: به کلمه‌هایی که دارای یک جزء مستقل معنا باشد.

احمد: چند مثال برایم گفته می‌توانی؟

محمود: بلی، کلمه‌های معلم، مکتب، کتاب، باغ و غیره.
احمد: حالا می‌توانی کلمه‌های ساده را در متن پیدا بکنی؟
محمود: بلی، حالا به ساده گی می‌توانم کلمه‌های ساده را در متن پیدا کنم؛ همچنان
می‌توانم با تو کمک کنم تا کلمه‌های ساده را بشناسی.
احمد: بسیار خوب، تشکر.

در بارهٔ مکتب سه جمله در کتابچه‌های تان بنویسید.

مقام مادر

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و مقام والای مادر را بدانند و کلمه‌های هم‌وزن درس را بیرون نویس کنند.

پیش‌ها ؟

- ۱- در تصویر بالا کی را می‌بینید؟
- ۲- چه فکر می‌کنید، چرا محبت مادر، هرگز از دل بیرون نمی‌رود؟

کشد رنج پسر، بیچاره مادر	پسر جان! قدر مادر، دان که داریم
ترا محبوب تر، بیچاره مادر	ز جان محبوب تر، دانش که دارد
شب از بیم خطر، بیچاره مادر	ازین پهلوی به آن پهلوی نغلتد
نخوابد تا سحر، بیچاره مادر	برای اینکه شب، راحت بخوابی
بود چشمش به در، بیچاره مادر	به مکتب چون روی، تاباز گردی
تمام حاصلش از عمر این است	
که دارد یک پسر، بیچاره مادر	

مایل

بخوان و بنویس

- درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌ها را درست تلفظ کنید.
  - به کلمه‌های (دایم، رنج، محبوب) جمله بسازید و در کتابچه‌های تان بنویسید.
  - دو بیت اول درس را املا بنویسید.
  - جاهای خالی بیت های زیر را با کلمه‌های مناسب در کتابچه‌های خود تکمیل کنید:
- پسر جان ..... دان که دایم   کشد ..... پسر، ..... مادر
ز جان محبوبتر، ..... که دارد   ترا محبوبتر بیچاره .....

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس با دقت گوش فرا دهید.
- در بارهٔ مقام مادر چند جمله بگویید.
- در گروه‌ها راجع به متن درس باهم بحث کنید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	محبوبتر	عزیزتر
۲	نغلتد	نیفتد
۳	باعث	سبب
۴	خشنودی	خوشی

در بارهٔ مفهوم جملهٔ زیر چند سطر در کتابچه‌های تان بنویسید.

(رضای مادر باعث خشنودی و رضای خداوند جل جلاله می‌شود.)

کلمه‌های مرکب

هدف شاگردان کلمه‌های مرکب را بخوانند، بنویسند و در متن تشخیص کرده بتوانند.

کتابخانه، روزنامه، قلم مرغ

پرسش‌ها

۱ - کی می‌تواند کلمه‌های بالا را بخواند؟

۲ - گاهی کلمه‌های مرکب را خوانده اید؟

کلمه‌های مرکب به آن کلمه‌ها گفته می‌شود که از دو جزء با معنای

مستقل ساخته شده باشند؛ مانند:

(خوشبخت، تندرست، کتابخانه، کارخانه، روزنامه، قلم تراش و ...)

۱- آموختن علم، داشتن تربیه و اخلاق نیکو انسان را خوشبخت می‌سازد.

۲- کسی که ورزش می‌کند، همیشه تندرست می‌ماند.

۳- زرغونه دوست دارد، در کتابخانه مطالعه کند.

۴- غفار در کارخانه کار می کند.

۵- فریده روزنامه می خواند.

۶- مادرم برای من قلم تراش خرید.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه ها را درست تلفظ کنید.
- به کلمه های (کتابخانه و روزنامه) جمله بسازید و در کتابچه های تان بنویسید.
- کلمه های زیر را با هم ترکیب کنید و از آن یک کلمه جدید با معنای مستقل بسازید.

-گل .....

-دوا .....

-سنگ .....

-شتر .....

پشت

مرغ

خانه

آب

- جمله های زیر را روی تخته بنویسید و تکمیل کنید:

۱- غفار در ..... کار می کند.

۲- کسی که ورزش می کند، همیشه ..... می ماند.

۳- فریده ..... می خواند.

۴- مادرم برای من ..... خرید.

- کلمه ها را به صورت درست به هم وصل کنید.

بشنو و بگو

• به خواندن متن درس دقت کرده، اشتباهات خود را اصلاح کنید.

• هر کدام یک کلمهٔ مرکب بگویند.

محاورة

گلالي: کلمه‌های مرکب به کدام کلمه‌ها گفته می‌شود؟

ملالي: کلمه‌های مرکب آن است که از دو جزء مستقل ساخته شده باشند.

گلالي: چند مثال گفته می‌توانی؟

ملالي: بلی، مانند: خوشبخت، تندرست و کتابخانه.

گلالي: فرق کلمه‌های مرکب و ساده در چیست؟

ملالي: کلمه‌های ساده از یک جزء مستقل و کلمه‌های مرکب از دو جزء مستقل

ساخته شده‌اند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	مرکب	یکجا شده
۲	مستقل	آزاد

کلمه‌های: فیل مرغ، زردالو و گلبرگ را در جمله به کار ببرید
و در کتابچه‌های خود بنویسید.

ورزش

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، به فواید ورزش پی ببرند و کلمه‌های مرکب متن را نشان دهند.

پرسش‌ها

- ۱ - در تصویر چه می‌بینید؟
- ۲ - به نظر شما، ورزش بالای بدن، فکر و صحت ما چه تأثیر دارد؟

ورزش تن را سالم و نیرومند می‌سازد و برای انسان طراوت و شادابی می‌بخشد. هرگاه پس از کارهای فکری ورزش کنیم، خسته‌گی

زودتر از وجود ما دور می‌شود و جریان خون در بدن ما سریع می‌گردد.
از سوی دیگر، با ورزش بدن بیشتر عرق کرده، چیزهای مضر را بیرون
می‌ریزد. ذهن بیشتر برای یادگیری آماده می‌شود و سبب می‌گردد تا
تندرست، شاداب و صحت‌مند باشیم.

ورزش نه تنها تفریح، سرگرمی و نیروبخش تن ما است؛ بلکه
ورزش‌های دسته‌جمعی راه و رسم سازگاری را برای دوستی میان
ملت‌های دیگر باز می‌کند.

پس به این نتیجه می‌رسیم که ورزش نمونه‌یی از دوستی، محبت،
صحت‌مندی و تندرستی بوده و ما را از مبتلا شدن به امراض گوناگون
محافظت می‌کند.

بخوان و بنویس

- متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های مشکل را از معلم صاحب بپرسید.
- متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.
- کلمه‌های مرکب درس را در کتابچه‌های خود بیرون نویس کنید.
- درباره اهمیت ورزش یک یک جمله روی تخته بنویسید.
- سطر اول متن درس را در کتابچه‌های خود املا بنویسید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس گوش داده و به تلفظ دقیق کلمه‌ها دقت کنید.
- در گروه‌ها راجع به اهمیت ورزش در زنده گی باهم بحث کنید.

محاورة

- سلیم: ورزش بالای بدن انسان چه تاثیر دارد؟
- کریم: ورزش تن را سالم و نیرومند می‌سازد.
- سلیم: ورزش برای ذهن چه فایده دارد؟
- کریم: ذهن را بیشتر برای یادگیری درس آماده می‌سازد.
- سلیم: پس بیایید در میدان فوتبال مکتب ورزش کنیم.
- کریم: بسیار عالی است، من موافقم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	مرکب	یکجا شده	۲	مستقل	آزاد

در مورد هر ورزشی که دوست دارید، چند سطر در کتابچه‌های خود بنویسید.

اندرزها

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و مفهوم اندرزها را بدانند.

ساموز و ساموزان

پرسش‌ها

- ۱- نوشته بالا چه پیام را می‌رساند؟
- ۲- هدف از گفتن و آموختن اندرز چیست؟
۱. خود شناسی خدا شناسی است.
۲. صلح آب حیات است.
۳. تحمل و بردباری بر شخصیت انسان می‌افزاید.
۴. صبر تلخ است و لیکن بر شیرین دارد.
۵. سخن به اندازه خویش گوی.
۶. از بزرگان در راه پیش مرو.
۷. از جنگ و فتنه گریزان باش.
۸. کارها را با دانش و تدبیر کن.
۹. قدر مردان را بدان.
۱۰. دوست زیرک و دانا گزین.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌ها را درست تلفظ کنید.
- سه اندرز نخست را در کتابچه‌های خود املا بنویسید.
- جای خالی جمله‌های زیر را در کتابچه‌های خود تکمیل نمایید.
- ۱. خودشناسی ..... شناسی است.
- ۲. .... آب حیات است.
- ۳. صبر تلخ است و لیکن ..... دارد.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس گوش داده، و به تلفظ درست کلمه‌ها دقت کنید.
- در گروه‌ها پیرامون اندرز زیر بحث نموده، یک نفر نتیجه را به دیگران بیان نماید.
(صلح آب حیات است)
- چند شاگرد به نوبت یک یک اندرز بگویند.
- به کلمه‌های (اندرز، تحمل و زیرک) یک یک جمله بگویید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	اندرز	پند و نصیحت	۵	بر	ثمر، حاصل
۲	تحمل	گذشت	۶	فتنه	شرانداختن
۳	تدبیر	در کاری فکر کردن	۷	گزین	انتخاب کن
۴	زیرک	هوشیار	۸	می افزاید	زیاد می کند

اندرزها را در کتابچه‌های خود بنویسید و اندرز زیر را معنا

کنید (از جنگ و فتنه گریزان باش).

مقام معلم

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، مقام معلم را بدانند و کلمه‌های

هم وزن درس را نشانی کنند.

۱ - در تصویر چه می‌بینید؟

۲ - چه فکر می‌کنید، معلم بر ما چه حقی دارد؟

معلم گر نبودی این قدر علم از کجا می‌شد
به الفاظ و به معنا طالبان چون آشنا می‌شد
اگر استاد در تعلیم شاگردان نمی‌کوشید
چگونه از غبار جهل این دل‌ها صفا می‌شد
خواص جمله اشیا در جهان می‌ماند پوشیده
چه چاره بود اگر شخصی به دردی مبتلا می‌شد
ز فیض علم باشد انتظام هر چه را بینی
بدون علم کار خلق کی با مدعا می‌شد
معلم گر چراغ علم و عرفان را نمی‌افروخت
چه سان مخلوق عالم واقف از ذات خدا می‌شد
چرا ای ارجمند من نکوشیدی به درس خود
کنون هر مشکل مغلق به افکار تو وا می‌شد
تو از شأن معلم بی‌خبر ماندی هزار افسوس
برای دیده ات خاک قدمش توتیا می‌شد
اگر علم و کمالی عشق‌ری می‌داشتی از خود
به هر جا ناخن سعی تو هم عقده کشا می‌شد

«عشقری»

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌ها را درست تلفظ کنید.
- دو بیت اول شعر را رونویس کرده و کلمه‌های هم‌وزن آن را نشانی کنید.
- هر کدام شما یک یک جمله در بارهٔ مقام معلم در کتابچه‌های خود بنویسید.
- دو بیت شعر را روی تخته املا بنویسید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس دقت کرده، اشتباهات تان را اصلاح کنید.
- یک یک نفر به نوبت در بارهٔ مقام معلم صحبت نمایید.
- مفهوم بیت اول شعر را با زبان ساده بیان کنید.

محاوره

- زرغونه: چرا ما معلمان خود را احترام می‌کنیم؟
 نادره: به خاطر که معلمان بالای ما حق دارند.
 زرغونه: معلمان چه نقشی در زنده‌گی ما دارند؟
 نادره: معلمان ما راز چهل و نادانی نجات داده به سوی سعادت و خوشبختی رهنمایی می‌کنند.
 زرغونه: بسیار خوب، حالا بیشتر دانستم که معلمان دارای مقام والا اند.
 نادره: بلی، باید معلمان خود را احترام کنیم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	مبتلا	گرفتار	۷	توتیا	سرمه
۲	واقف	باخبر	۸	شأن	عزت
۳	مغلق	مشکل	۹	طالبان	طلاب، شاگردان
۴	مدعا	خواست، آرزو	۱۰	جهل	نادانی
۵	عرفان	شناخت، دانش	۱۱	انتظام	نظم و ترتیب
۶	عقده	گره			

در بارهٔ مقام معلم چند سطر در کتابچه‌های خود بنویسید.

شاگرد خوب

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، صفت های شاگرد خوب را بدانند و کلمه ها را به حرف ها تجزیه کنند.

پرسش ها

۱ - در تصویر چه می بینید؟

۲ - برای اینکه شاگرد خوب مکتب خود باشیم، چه باید کنیم؟

نادیه در صنف ششم درس می خواند. او شاگرد ممتاز و لایق صنف خود است. اگر کسی در درس ها با مشکلی مواجه شود، با بسیار مهربانی و حوصله مندی او را کمک کرده و مشککش را حل می کند. این مهربانی و همکاری، نادیه را بسیار محبوب ساخته است. وی در حاضری پابند بوده و تمام قواعد مکتب را رعایت می کند؛ همچنان پابند حاضری بوده، در درس هایش کوشش می کند.

او بر علاوه از کتاب های مکتب کتاب های معلوماتی را مطالعه می کند. نادیه همیشه در پاکی و صفایی مکتب و محیط زیست خود توجه دارد؛ پس اگر ما می خواهیم که شاگرد خوب و لایق مکتب خویش باشیم باید مانند نادیه در درس های خود کوشا، با معلمان و همصنفان خود همکار و مهربان باشیم و همیشه خود، خانه، مکتب و محیط زیست خود را پاک نگهداریم.

بخوان و بنویس

- متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های جدید آن را بیرون نویس کنید.
- متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.
- کلمه‌های (شاگرد، صنف، ممتاز، لایق، مهربان، محبوب) را در جمله‌های مناسب به کار برده در کتابچه‌های خود بنویسید.
- سه سطر نخست درس را املا بنویسید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس دقت کرده، مشکلات تان را حل کنید.
- در باره شاگرد خوب یک نفر سخنانی کنید.

محاوره

شریف: شاگرد خوب به کی گفته می‌شود؟
محبوب: به کسی که پابند حاضری بوده، درس‌های خود را به طور منظم بخواند خود، مکتب و محیط زیست خود را پاک نگهدارد.
شریف: چطور می‌توانیم که شاگرد ممتاز باشیم؟
محبوب: باید به قواعد مکتب پابند بوده، به درس‌های خود کوشا باشیم.
شریف: من هم کوشش می‌کنم که یک شاگرد خوب باشم.
محبوب: بلی، با کوشش، مسؤولیت‌پذیری و مهربانی انسان می‌تواند در زنده گی موفق شود.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	راضی	خوشنود	۳	محیط	جای
۲	ممتاز	عالی	۴	زیست	زنده گی

در باره مفهوم درس سه جمله بنویسید.

صلح و آموزش

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و اهمیت صلح را بدانند.

پرسش‌ها

۱ - به تصویر بالا دقت کنید و بگویید چه می‌بینید؟

۲ - به نظر شما، چگونه می‌توانیم وطن خود را آباد سازیم؟

امروز که، در مکتب درس می‌خوانیم، بیشتر از همه چیز به فضای صلح آمیز نیاز داریم؛ چراکه درس خواندن در فضای صلح و آرامش ما را به آینده خوب و درخشان امیدوار می‌سازد. این امیدواری سبب سعادت و پیشرفت ما می‌شود. ما وقتی می‌توانیم با عقل سلیم برای وطن و مردم رنج‌دیده خود خدمت کنیم که زنده گی صلح آمیز داشته باشیم. زنده گی در فضای صلح و آرامش کامل، برای بشر یک اصل ضروری است، که بدون آن نمی‌توان به خواست‌های انسانی خود دست یافت.

آموزش در فضای صلح و آرامش حق ما است و زمانی می‌توانیم به این فضای انسانی دست یابیم، که دور از دشمنی و خصومت همه باهم چون برادر زنده گی کنیم.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌ها را درست تلفظ کنید.
- راجع به صلح یک یک جمله روی تخته بنویسید.
- کلمه‌های (صلح، درخشان، سعادت و پیشرفت) را به حرف‌ها تجزیه کنید.
- خانه خالی‌های زیر را با کلمه‌های مناسب تکمیل نمایید.
- صلح ما را به ..... خوب و درخشان امید وار می‌سازد.
- زندگی در فضای ..... و آرامش کامل، برای بشر یک اصل ضروری است.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس دقت کرده، اشتباهات تان را اصلاح کنید.
- در گروه‌ها پیرامون اهمیت صلح و آموزش با هم بحث کنید.

محاوره

مینه: صلح چیست؟

مسکا: صلح یعنی امنیت و آرامش.

مینه: صلح چه اهمیت دارد؟

مسکا: در فضای صلح ما می‌توانیم خوب درس بخوانیم و کارهای روزانه خود را به خوبی انجام دهیم.

مینه: چگونه می‌توانیم به صلح دست بیابیم؟

مسکا: زمانی می‌توانیم که همه ما اتفاق و اتحاد داشته باشیم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	خصومت	دشمنی، بدبینی	۲	نیاز	ضرورت

راجع به صلح سه سطر در کتابچه‌های خود بنویسید.

رابعه بلخی

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و باشاعران نامدار کشور آشنا شوند.

پرسش‌ها

۱- در تصویر چه می بینید؟

۲ - گاهی نام رابعه بلخی را شنیده اید؟

صدها سال پیش از امروز، در بلخ امیری بود. او دختری داشت، که نامش رابعه بود. رابعه به درس و آموزش بسیار شوق داشت. او توانست دانشی را که در آن روزگار رواج داشت، یاد بگیرد و در آموختن علم و ادب پیشرفت های زیاد کند.

رابعه با پشتکار و کوشش فراوان هدف خود را دنبال کرد، تا آن که شاعر نامداری شد و شعرهای ماندگاری سرود. برای یاد بود از خاطر این شاعر بزرگ، در شهر کابل یک مکتب و یک شفاخانه به نام رابعه بلخی نامگذاری شده است.

بخوان و بنویس

- متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های جدید آن را بیرون نویس کنید.
- چند تن از شاگردان به نوبت متن درس را با آواز بلند بخوانند.
- دو سطر اول درس را در کتابچه‌های تان املا بنویسید.
- نام چند شاعر زن را روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس دقت کرده، اشتباهات خود را اصلاح کنید.
- شخصیت ادبی رابعه بلخی را با زبان ساده بیان کنید.

محاوره

زلمی: من دیروز غیر حاضر بودم، کدام درس را خواندید؟
بریالی: درس رابعه بلخی را.
زلمی: رابعه بلخی شاعر بود یا نویسنده؟
بریالی: رابعه بلخی شاعر بود.
زلمی: می‌خواهم درباره درس برایم معلومات بدهی؟
بریالی: رابعه دختر امیر بلخ بود، او تمام دانشی را که در آن زمان رواج داشت، فرا گرفت.
و شاعر نامدار کشور ما شد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	هدف	مقصد	۳	ماندگار	همیشه زنده
۲	دنبال	تعقیب			

راجع به صلح سه سطر در کتابچه‌های خود بنویسید.

جمع بستن کلمه‌ها

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و طریق جمع بستن کلمه‌ها

را بیاموزند.

مکتب، معلم، صنف، شاگرد
مکتب، معلمان، صنف، شاگردان

پرسش‌ها

۱ - چوکات بالا را با دقت نگاه کنید و بگویید چه نوشته شده است؟

۲ - به نظر شما، جمع کلمه کتاب را چگونه می‌نویسند؟

در زبان دری کلمه‌های مفرد را با پسوندهای (ها، ان، یان و گان)

جمع می‌بندند؛ مانند:

(کوه‌ها، دریاها، دانایان، دانشجویان، ستاره‌گان، نویسندگان، کبوتران،

بلبلان، بچه‌ها و ...)

۱- دریاهای وطن ما آب پاک و شیرین دارد.

۲- وطن عزیز ما افغانستان **کوه‌های** بلند دارد.

۳- **بچه‌ها** در پارک بازی می‌کنند.

۴- **کبوتران** در هوا پرواز می‌کنند.

۵- در بهار **بلبلان** به آواز خوانی می‌پردازند.

۶- **دانشجویان** به کتابخانه رفتند.

- ۷- دانایان را همه احترام می کنند.
- ۸- ستاره گان قشنگ معلوم می شوند.
- ۹- در زبان دری نویسندگان زیاد وجود دارد.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید.
- این کلمه ها را جمع سازید: (کتاب، معلم، بینا، پرنده).
- دو جمله نخست درس را در کتابچه های تان املا بنویسید.
- کلمه ها را باهم وصل کنید.

ان	شهر
گان	پسر
یان	نویسنده
ها	دانا

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس گوش فرا داده، اشتباهات تان را اصلاح کنید.
- چند جمله بگویید که در آن کلمه های مفرد، جمع بسته شده باشد.

کلمه های زیر را جمع بسته و برای هر کدام آن ها در کتابچه های

خود جمله بنویسید.

(کتابچه، تخته، تابشیر، دختر، پسر)

حفاظت دندان‌ها

هدف: شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، اهمیت دندان‌ها را بدانند و کلمه‌های جمع را در متن نشان دهند.

پرسش‌ها

- ۱ - در تصویر چه می‌بینید؟
  - ۲ - به نظر شما، چه کنیم تا دندان‌های ما سالم بماند؟
- دندان‌ها یکی از اعضای مهم بدن می‌باشد. داشتن دندان‌های پاک و زیبا سبب می‌شود تا هیچ‌گاهی به درد دندان مبتلا نشویم. همیشه بعد از خوردن غذا دندان‌های خود را با برس و کریم پاک بشوییم، کوشش کنیم تا با دندان‌های خود چیزهای سخت؛ مانند: بادام، خسته، چهار مغز و غیره را نشکنیم، تا دندان‌های ما خراب و فرسوده نشوند. خوردن بیش از حد شیرینی باعث پوسیده‌گی و خرابی دندان‌ها می‌شود؛ پس باید از خوردن شیرینی و شکستن چیزهای سخت با دندان جلوگیری کنیم.

بخوان و بنویس

- متن درس را با دقت خاموشانه بخوانید و کلمه‌های جدید آن را بیرون نویس کنید.
  - متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.
  - جمله‌های زیر را در کتابچه‌های خود نوشته، جاهای خالی آن را با کلمه‌های مناسب تکمیل نمایید:
- ..... یکی از اعضای مهم بدن است.

با دندان‌های خود ..... و چیزهای سخت را نشکنیم.
خوردن بیش از حد ..... باعث پوسیده‌گی و خرابی ..... می‌شود.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس گوش فرا داده اشتباهات خود را اصلاح کنید.
- دربارهٔ حفاظت دندان‌ها یک یک جمله بگویید.

محاوره

ناهید: فریده جان: من دندان درد استم.

فریده: چرا؟

ناهید: به خاطری که چهارمغز و بادام را با دندانم شکستم.

فریده: معلم ما گفت که: چهارمغز و بادام را با دندان هایتان نشکنید.

ناهید: من خیلی پیشیمانم، دیگر این کار را نمی‌کنم.

فریده: برای ما بسیار مهم است تا در حفاظت دندان‌های خود توجه داشته باشیم.

شیرینی زیاد نخوریم و دندان‌های خود را بعد از خوردن غذا با برس و کریم پاک

بشوئیم.

ناهید: فریده جان، بسیار زیاد تشکر، گفته‌هایت را فراموش نمی‌کنم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	حفاظت	نگهداری	۲	فرسوده	از هم رخته

راجع به حفاظت دندان‌ها چند سطر در کتابچه‌های خود بنویسید.

نگرهار

هدف : شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، با ولایت نگرهار آشنا شوند و کلمه‌های مرکب را در متن نشان دهند.

پرسی‌ها

- ۱ - در تصویر چه می‌بینید؟
  - ۲ - چه فکر می‌کنید، نگرهار را چرا همیشه بهار می‌گویند؟
- نگرهار یکی از ولایت‌های مشهور وطن ما است، که در شرق کابل موقعیت داشته و مرکز آن شهر جلال آباد می‌باشد.
- نگرهار زمستان معتدل و تابستان گرم دارد. نارنج، مالته و لیمو از حاصلات مهم این ولایت به شمار می‌رود. شهر زیبا و دیدنی جلال آباد، باغ‌ها، و تفریحگاه‌های زیادی دارد که هزاران تن از هموطنان ما در فصل زمستان به تماشای آن‌ها می‌روند و میله‌ها بر پا می‌کنند. میله گل نارنج در جلال آباد از میله‌های ملی ما است که هفته‌ها دوام می‌کند. باغ امیر شهید، باغ کوکب، باغ شاهی، سراج العمارت، فارم‌های هده و غازی آباد از جمله جاهای تاریخی و دیدنی آن ولایت است، که همیشه محل تفریح مردم ما بوده و به نگرهار همیشه بهار مشهور است.
- این سرزمین باستانی و علم‌پرور شاعران و نویسندگان زیادی را

در آغوش پرمهر خود پرورده است، که از آن جمله می‌توان از گل پاچا الفت، محمد عثمان نژند، نصرالله حافظ، ملنگ جان، قیام الدین خادم و... نام برد.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌ها را درست تلفظ کنید.
- کلمه‌های مرکب را از متن بیرون نویس کرده، با آواز بلند بخوانید.
- دو سطر اول درس را روی تخته املا بنویسید.
- نام میوه‌هایی را که در نگرهار پیدا می‌شوند در کتابچه‌های تان بنویسید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس دقت کرده، اشتباهات خود را اصلاح کنید.
- در بارهٔ ولایت نگرهار آنچه می‌دانید بیان کنید.

محاوره

میرویس: ولایت نگرهار در کدام سمت کابل قرار دارد؟
 فریدون: در شرق کابل.
 میرویس: در نگرهار کدام میوه‌ها حاصل خوب می‌دهند؟
 فریدون: نارنج، مالت و لیمو.
 میرویس: جاهای دیدنی و تاریخی نگرهار کدام‌ها اند؟
 فریدون: باغ امیر شهید، باغ کوکب، باغ شاهی و سراج العمارت.
 میرویس: شاعران معروف نگرهار کی‌ها اند؟
 فریدون: گل پاچا الفت، محمد عثمان نژند، نصرالله حافظ، ملنگ جان، قیام الدین خادم و... نام برد.

لغت‌ها

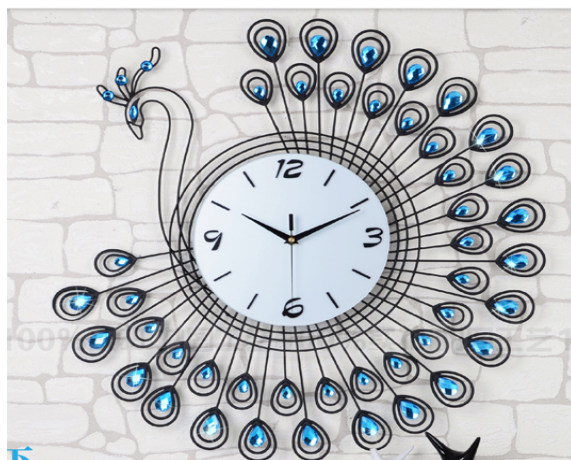
شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	معتدل	برابر	۲	باستانی	قدیمی، تاریخی

خلاصه درس را در چند سطر در کتابچه‌های خود بنویسید.

تک تک ساعت

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و ارزش و اهمیت وقت را بدانند.

پرسش‌ها

- ۱ - در تصویر چه می بینید؟
- ۲ - به نظر شما، وقت در زنده گی چه اهمیت دارد؟

گویدت بیدار باش ای هوشیار
هم مشو یک ثانیه غافل ز درس
پند شیرین تر ز قندت می دهد
هیچ عاقل گرد بگذشته نگشت
روز تا شب در غم آینده باش
می شود آینده ات یکسر خراب
هر که را آینده باشد زنده است
بر در آینده گان بنده شود

تک تک ساعت چه گوید گوشدار
از تن آسای و بیکاری ترس
عقربک آهسته پندت می دهد
گویدت جانا گذشته در گذشت
همچو من طاقت ور و ورزنده باش
تنبلی آرد به چشمان تو خواب
زنده گی پیوسته با آینده است
هر که او غافل ز آینده شود

بخوان و بنویس

- متن درس را با دقت خوانده و کلمه‌ها را دقیق تلفظ کنید.
- بیت نخست درس را روی تخته املا بنویسید.
- به کلمه‌های (تن آسایی، عاقل، غافل و طاقت) جمله‌های مناسب بنویسید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس دقت کرده، اشتباهات تان را اصلاح کنید.
- در گروه‌ها پیرامون ارزش و اهمیت وقت باهم بحث کنید.
- مفهوم شعر را با زبان ساده بیان کنید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	تن آسایی	تنبلی
۲	پیوسته	وصل شده
۳	ورزنده	ورزشکار
۴	غافل	بی‌خبر
۵	عاقل	هوشیار، دانا
۶	طاقت	توان

در باره اهمیت وقت در زنده‌گی سه سطر در کتابچه‌های تان

حقوق پدر

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و حقوق پدر را بدانند.

پرسش‌ها

۱ - در تصویر کی ها را می بینید؟

۲ - پدر بالای ما چه حقوقی دارد؟

پدر فرد بزرگ خانواده است. محبت پدر نسبت به فرزندان بسیار زیاد است.

او شب و روز کار می کند، زحمت می کشد، تا فرزندان در آسایش و آرامش زنده گی کنند.

پدر برای فرزندان، خانه، نان، لباس، سامان و لوازم مکتب مثل: کتاب، کتابچه، قلم و دیگر ضرورت‌های زنده گی را آماده می سازد، تا آن‌ها با بسیار آسانی تحصیل کنند و در آینده صاحب علم و کمال شوند. پدر برای تعلیم و تربیت فرزندان زحمتهای زیادی می کشد؛ پس ما باید پدر خود را دوست داشته، همیشه او را احترام کنیم و هیچ گاهی نافرمانی وی را نکنیم.

آرزوی پدر از فرزندان فقط آموختن علم، دانش، تربیت و ادب است؛ پس ما باید شب و روز کوشش کنیم تا با درس خواندن و آموختن

علم و دانش، حقوقی را که پدر بالای ما دارد ادا نماییم، تا رضایت و خوشنودی اش را به دست آوریم.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید.
- به کلمه‌های (آسایش، کمال و پدر) جمله بسازید و در کتابچه‌های تان بنویسید.
- کلمه‌های (تعلیم و تربیت، آموختن، دانش و ادب) را روی تخته املا بنویسید.
- جمله‌های زیر را در کتابچه‌های خود نوشته و جاهای خالی آن‌را با کلمات مناسب تکمیل کنید.

- ..... برای ..... خانه، لباس و ضرورت‌های زنده‌گی را آماده می‌سازد.

- پس ما باید پدر خود را .... داشته، همیشه او را .... کنیم.

بشنو و بگو

• به خواندن متن درس دقت کرده، اشتباهات خود را اصلاح کنید.

• در باره حقوق پدر چند جمله بگویید.

محاورة

فرشته: پدر بالای ما چه حقوقی دارد؟

خالده: حقوق پدر بالای ما زیاد است، پدر شب و روز زحمت زیاد می‌کشد تا ما در آسایش باشیم.

فرشته: چگونه می‌توانیم رضایت پدر خود را حاصل کنیم؟

خالده: همیشه به او احترام می‌کنیم و هیچگاه نافرمانی اش را نمی‌کنیم؛ هم‌چنان

درس می‌خوانیم و دانش می‌آموزیم، تا پدر از ما خوشنود و راضی باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	آسایش	راحت	۳	لوازم	سامان، اسباب
۲	کمال	مهارت در کاری			

در باره حقوق پدر چهار سطر در کتابچه‌های خود بنویسید.

آزادی

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، مفهوم آزادی را بدانند و کلمه‌های هم وزن درس را بیرون نویس کنند.

پرسش‌ها

- ۱ - تصویر بالا بیانگر چیست؟
- ۲ - به نظر شما آزادی چه معنا دارد؟

بر شاخهٔ سبز بید لرزان	مرغی ز قفس پرید و بنشست
وارسته شدم ز قید زندان	سر کرد ترانه یی و گفتا
پر زد به کنار سرو و ریحان	با زمزمهٔ خوش و دل‌ویز
شد پای گل و شگوفه پنهان	با شور و خوشی و شادمانی
دیگر نروم به قید زندان	با چلچله‌ها به عشوه می گفت

مرغی که گریزد از قفس چون
در بند توان کشیدن انسان

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌ها را واضح تلفظ کنید.
- کلمه‌های هم وزن را از متن درس بیرون نویس کنید.
- شعر را بخوانید و معنا کنید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس دقت کرده، اشتباهات تان را اصلاح کنید.
- در باره آزادی یک یک جمله بگویید.
- مفهوم درس را با زبان ساده بیان کنید.
- در گروه‌ها راجع به ارزش و اهمیت آزادی با هم بحث کنید.
- به کلمه‌های (وارسته، دلاویز و عشوه) یک یک جمله بگویید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	وارسته	آزاد
۲	دلاویز	دلپسند
۳	چلچله	پرستو
۴	عشوه	ناز و کرشمه

متن درس را حفظ کرده و در کتابچه‌های خود رو نویس کنید.

نجار

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و با پیشه نجاری آشنا شوند.

پرسش‌ها

- ۱ - در تصویر چه می‌بینید؟
- ۲ - چه فکر می‌کنید، نجار چه چیزها می‌سازد؟

می‌کند با شوق او این کار را	بشنو از من قصه نجار را
می‌خرد ز آهن‌گر این افزار را	اره دارد تیشه دارد رنده‌ها
سازد او هم گنج بازو دار را	میز و الماری و چوکی‌های خوب
چوب‌های خانه و دیوار را	ساخته نجار با افزار کار
می‌کشد او زحمت بسیار را	روزها تا شام می‌باشد به کار

باشد هر کس احتیاج کار او

گیرد اجرت پیه بسیار را

بخوان و بنویس

- متن درس را به نوبت، با آواز بلند بخوانید.
- معنای کلمه‌های (افزار، اجرت و احتیاج) را در کتابچه‌های تان بنویسید.
- کلمه‌های جدید متن درس را با آواز بلند تلفظ کنید.
- جاهای خالی بیت زیر را تکمیل کنید:

بشنو از من قصه ..... را   می‌کند با ..... او این کار را
..... دارد تیشه دارد رنده‌ها   می‌خرد ز آهنگر این ..... را

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس دقت کرده، اشتباهات تان را اصلاح کنید.
- درباره زحمتکشی نجار چند جمله بگویید.
- در گروه‌ها راجع به متن درس با هم بحث نموده، نتیجه را یک نفر بیان کند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	شوق	علاقه
۲	افزار	سامان کار
۳	اجرت	مزد
۴	احتیاج	ضرورت

برای کلمه‌های «نجار، چوکی، افزار و میز» جمله بنویسید.

پیشوندها و پسوندها

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، پیشوندها و پسوندهای زبان دری را بشناسند.

بر، در، نا، هم
مند، کار، گاه

پیشی‌ها

- ۱ - در چوکات بالا کدام کلمه‌ها را می بینید؟
  - ۲ - گاهی کلمه‌های پیشوند دار را خوانده اید؟
- پیشوندها کلمه‌های نامستقلی اند، که در اول کلمه‌های مستقل می آیند و سبب تغییر معنای آن‌ها می‌شوند؛ مانند: بر، در، نا، هم، بی و ...
۱. احمد **همسن** محمود است.
  ۲. شریف دیروز **در**خواستی خود را به اداره داد.
  ۳. کمک کردن به اشخاص **نادار** وظیفه هر انسان است.
  ۴. ذکر و عبادت خدا **تمام** آرزوهای انسان را **بر**آورده می‌سازد.
- پسوندها کلمه‌های نامستقلی اند که در آخر کلمه‌های مستقل می آیند و معنای آن‌ها را تغییر می‌دهند.
۱. احسان پسر **هوشمند** و ذکی است.
  ۲. سیما یک زن **دانشمند** است.

۳. فرید در فروشگاه کار می‌کند.

۴. نیکی کن، تا ماندگار بمانی.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و پیشوندها را در آن نشان بدهید.
- پسوندهایی را که خوانده اید، بنویسید.
- جمله های زیر را در کتابچه های خود نوشته، جاهای خالی آن را با پیشوندها و پسوندهای مناسب پر کنید.

هم

مند

نا

مند

- احمد ..... سن محمود است.
- کمک کردن به اشخاص .... دار وظیفه هر انسان است.
- احسان پسر هوش ..... و ذکی است.
- سیما یک زن دانش .... است.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس دقت کرده، پیشوندها و پسوندها را در آن تشخیص دهید.
- چند کلمه یی بگویید که در آن پیشوند به کار رفته باشد.
- پسوندها را تعریف کنید.
- پیشوندها در کدام قسمت کلمه های مستقل می آیند؟

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	همسن	هم سال، برابر
۲	درخواستی	خواهش، تقاضا
۳	نادار	فقیر
۴	برآورده	فراهم

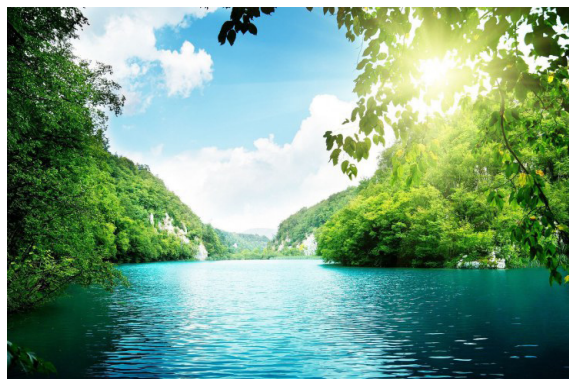
متن درس را در کتابچه های خود رو نویس کرده، پیشوندها

و پسوندها را نشانی کنید.

آب

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، ارزش و اهمیت آب را بدانند و کلمه های هموزن درس را نشان دهند.

پرسش‌ها

۱ - در تصویر چه می بینید؟

۲ - به نظر شما، اگر آب نباشد چه اتفاقی می افتد؟

من آب روان هستم

من راحت جان هستم

در باغ روانم من   بر دشت دوانم من

من زنده کنم عالم   جان بخش جهانم من

من آب روان هستم

من راحت جان هستم

پایین شوم از کوه‌ها   پیچیده و غلتیده

تاپیش شما آییم   رقصیده و رقصیده

من آب روان هستم

من راحت جان هستم

گر من نروم درکشت   کی سبز شود گندم
از فیض و جود من   آسوده بود مردم
من آب روان هستم
من راحت جان هستم

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه ها را درست تلفظ کنید.
- دوبیت نخست شعر را بخوانید و معنا کنید.
- به کلمه‌های زیر یک یک جمله در کتابچه‌های تان بنویسید:
(آب، راحت، سبز، عالم)
- کلمه‌های هم‌وزن شعر را بیرون نویس کرده، بخوانید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس با دقت گوش دهید و اشتباهات تان را اصلاح کنید.
- مفهوم درس را با زبان ساده بیان کنید.
- درباره اهمیت آب در زنده گی یک یک جمله بگویید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	غلطیده	افتاده	۲	فیض	برکت

متن درس را در کتابچه‌های خود رو نویس کنید و کلمه‌های هم وزن آن را نشانی کنید.

سنایی غزنوی

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و باشاعران بزرگ کشور آشنا

شوند.

پرسش‌ها

۱ - در تصویر بالا کی را می بینید؟

۲ - چه فکر می کنید، سنایی غزنوی کی بود؟

ابوالمجد محدود بن آدم سنایی یکی از شاعران بزرگ غزنه بوده که در زمان سلطان مسعود بن ابراهیم غزنوی و بهرامشاه بن مسعود می زیست. سنأ به معنای روشنائی است و سنایی نام شعری اوست. سنایی شاعری بود وارسته، که همیشه ظلم و بی عدالتی عصرش را در شعرهایش محکوم کرده است. وفات این مرد بزرگ و عارف در سال ۵۴۵ هـ. ق. اتفاق افتاده و آرامگاه وی در شهر غزنه واقع است. از وی آثار زیادی به جا مانده است که مایه افتخار همه گان می باشد.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید.
  - سه سطر نخست درس را رونویس کنید.
  - به کلمه‌های (بی عدالتی، ظلم و شهر) روی تخته جمله بنویسید.
  - جاهای خالی جمله‌های زیر را با کلمه‌های مناسب تکمیل کنید.
- ابو المجد مجدود ابن ..... یکی از شاعران بزرگ ..... بوده که در زمان سلطان ..... غزنوی می زیست.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس با دقت گوش فرا داده و اشتباهات خود را اصلاح نمایید.
- سنایی از کجا بود؟
- سنایی در زمان کدام سلطان می زیست؟
- سنایی در آثارش چه را محکوم کرده است؟

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	الفاظ	جمع لفظ، سخن‌ها
۲	آرامگاه	قبر
۳	محکوم	حکم کرده شده
۴	رساله	نوشته

متن درس را در کتابچه‌های تان رونویس کنید.

قالب پنیر

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و مفهوم حکایت را بدانند.

پرسش‌ها

۱ - در تصویر چه می بینید؟

۲ - گاهی روباه را دیده اید؟

به دهان برگرفت و زود پرید
که از آن می گذشت روباه‌هی
رفت پای درخت و کرد آواز
چه سری چه دُمی عجب پایی
نیست بالاتر از سیاهی زنگ
نبودی بهتر از تودر مرغان
تا که آوازش آشکار کند
روبه گک جست و طعمه را بر بود

حبيب يغمایی

زاغکی قالب‌پنیری دید
بر درختی نشست در راهی
روبه پرفریب و حیل‌ساز
گفت به به چقدر زیبایی
پرو بالت سیاه رنگ و قشنگ
گر خوش آواز بودی و خوش خوان
زاغ می خواست قارقار کند
طعمه افتاد چون دهان بگشود

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه ها را درست تلفظ کنید.
- کلمه‌های (پريد، فريب، حيلت ساز و زيبايي) را در کتابچه‌های تان معنا کنید.
- بیت های زیر را در کتابچه های خود نوشته، جاهای خالی آنرا تکمیل کنید.
- بر درختی ..... در راهی
- که از آن ..... روباهی
- روبه پر ..... و حیلست ساز
- رفت پای ..... و کرد .....

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس دقت کرده، اشتباهات تان را اصلاح کنید.
- دربارهٔ فریب کاری روباه چند جمله بگویید.
- در گروه ها راجع به مفهوم متن درس باهم بحث کنید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	حیلت	مکر و فریب	۳	عجب	شگفت
۲	طعمه	خوردنی، غذا			

مفهوم شعر را به صورت یک قصه در کتابچه‌های خود بنویسید.

آبده های تاریخی

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و آبده های تاریخی را

بشناسند.

۱ - در تصویر چه می بینید؟

۲ - به نظر شما، چه چیزها را آبده تاریخی می گویند؟

آبده های تاریخی از ارزش های فرهنگی کشور ما به شمار می آید. آثار تاریخی که از گذشته گان ما به میراث مانده اند، به نام آبده های تاریخی یاد می شوند؛ مانند: مجسمه های بودا و شهر غلغه در بامیان، منار جام در غور، چهل زینه در کندهار، شش منار در هرات، منار چکری و منار علم و جهل در کابل، تاق ظفر در پغمان، تخت رستم در سمنگان و غیره...

آبده های تاریخی دارای ارزش و اهمیت ویژه تاریخی اند، که برای دیدن این آبده ها جهان گردان از خارج کشور به افغانستان می آیند. که این خود بیانگر قدامت تاریخی کشور عزیز ما است؛ پس ما باید در حفظ و نگهداری آبده های تاریخی توجه جدی داشته باشیم.

بخوان و بنویس

- متن درس را خاموشانه بخوانید.
- متن درس را با آواز بلند بخوانید و در تلفظ کلمه ها دقت کنید.
- نام آبدیه‌های تاریخی را از متن درس بیرون نویس کنید.
- دو سطر نخست درس را روی تخته املا بنویسید.
- درباره اهمیت آبدیه‌های تاریخی یک یک جمله در کتابچه‌های تان بنویسید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس گوش فرا داده و اشتباهات تان را اصلاح کنید.

محاوره

پسر: پدر جان سلام!

پدر: علیک السلام پسر عزیزم!

پسر: پدر جان! می شود امروز در مورد آبدیه‌های تاریخی برایم معلومات بدهی؟

پدر: بلی، آثار یا آبدیه‌های تاریخی به چیزهایی گفته می‌شود که خیلی قدیمی باشند؛ مثلاً: در ولایت بامیان شهر غلغله و مجسمه‌های بودا، در غور منار جام، در کندهار چهل زینه و...

پسر: پدر جان! آبدیه‌های تاریخی چه اهمیت دارند؟

پدر: پسر عزیزم! آثار تاریخی از زمان نیاکان و گذشته‌گان ما به جا مانده است، که برای دیدن آن‌ها مردم از خارج به کشور ما می آیند، که این خود بیانگر تاریخ و فرهنگ ما می باشد؛ پس ما باید در حفظ و نگهداری آبدیه‌های تاریخی خود کوشش کنیم تا آن‌ها خراب نشده و از بین نروند.

پسر: پدر جان بسیار زیاد تشکر...

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	آبدیه	اثر	۳	نگهداری	حفاظت
۲	نیاکان	گذشته‌گان	۴	بیانگر	گوینده

برای کلمه‌های (آبدیه، تاریخی و بامیان) در کتابچه‌های

خود جمله بسازید.

آشتی کردن

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، ارزش صلح و آشتی را

بدانند.

۱ - در تصویر چه می‌بینید؟

۲ - به نظر شما، صلح و آشتی در پیشرفت و ترقی کشور ما چه تأثیر دارد؟

حامد مثل همیشه در حویلی خانه با برادر کوچک خود خالد، مشغول بازی بودند؛ ناگهان باهم به دعوا پرداختند. وقتی پدر ایشان به خانه آمد و از جریان خبر شد، از حامد پرسید: پسر! چرا باهم دعوا کردید؟ حامد جریان را برای پدر قصه کرد، پدر گفت: جنگ و دعوا کار خوب نیست و شما باید هیچ‌گاه با هم گفتگو نکنید؛ چراکه همین گفتگوهای ساده و کوچک به دشمنی‌های بزرگ تبدیل می‌شود. ما باید صلح و آشتی را دوست داشته باشیم، چراکه صلح و آشتی، سبب می‌شود تا بهتر فکر کنیم و خدمت‌گزار خوبی به خانواده، جامعه و کشور خود شویم. گفته‌های

پدر بالای حامد تأثیر کرد و گفت: پدرجان! من بعد از این هیچ گاه با خالد دعوا نمی کنم. او برادر کوچکم است. قول می دهم که همیشه با وی دوست و مهربان باشم.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه ها را درست تلفظ کنید.
- سه سطر نخست درس را در کتابچه های خود املا بنویسید.
- راجع به آشتی یک یک جمله روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس با دقت گوش فرا دهید و اشتباهات تان را اصلاح کنید.
- درباره صلح نظرات تان را به نوبت بیان کنید.
- در گروه ها راجع به ضررهای جنگ و فایده های آشتی باهمدیگر بحث کنید.

لغت ها

شماره	لغت	معنا
۱	همیشه	دایم
۲	مشغول	مصرف
۳	هیچ گاه	هیچ وقت
۴	بالاخره	در آخر

در باره صلح و آشتی چند سطر، در کتابچه های خود بنویسید.

کمک به فقیران

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و ارزش کمک کردن به نیازمندان را بیاموزند.

پرسی‌ها

- ۱ - در تصویر چه می‌بینید؟
  - ۲ - به نظر شما، کمک به نیازمندان، چه نوع یک عمل است؟
- شخص خوب همیشه برای دیگران کمک می‌کند؛ زیرا کمک کردن به انسان‌های نیازمند یک عمل پسندیده و خوب است.
- من همیشه خود را در غم و خوشی دیگران شریک می‌دانم و از غمخواری به دیگران لذت می‌برم. اگر کدام شخص نیازمند و یا نادار و غریب را می‌بینم که مشکلی دارد و رنج می‌برد، کوشش می‌کنم تا غم و غصه او را از دلش دور کرده و برایش راه‌های امیدوار بودن را نشان دهم.
- انسان نباید نسبت به هم‌نوع خود بی‌اعتنا و بدبین باشد. بدبینی از نگاه دین مقدس اسلام نیز یک عمل خلاف شمرده شده است؛ پس ما باید برای فقیران و نیازمندان نظر به توان خود کمک مادی و معنوی نماییم.

بخوان و بنویس

- متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌های جدید آن را بیرون نویس کنید.
- دو سطر نخست درس را املا بنویسید.
- به کلمه‌های (خلاف، غمخواری و بی اعتنا) جمله‌های مناسب بنویسید.

بشنو و بگو

- به خواندن متن درس گوش فرا داده و اشتباهات تان را اصلاح کنید.
- در باره کمک به اشخاص فقیر یک یک جمله بگویید.
- چند تن از شاگردان به نوبت در باره کمک به فقیران نظرات خود را بیان کنند.
- در گروه‌ها پیرامون محتوای درس بحث کنید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	خلاف	ضد
۲	غمخواری	دلجویی
۳	همنوع	هم مانند
۴	بی اعتنا	بی توجه

ترانهٔ معارف

افغانستان ما جان و جهان ما

ای هست و بود ما ای تار و پود ما

اهل معارفیم، تعلیم کارما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

بد خواه ظلمتیم ضد جهالتیم

در کسب معرفت با عزم و همتیم

اهل معارفیم، تعلیم کارما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

ما کار میکنیم پیکار میکنیم

بار دیگر ترا گلزار میکنیم

اهل معارفیم، تعلیم کارما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

بدگر نظر کند باری به گلشت

شرمنده دشمنت از آهین تن

اهل معارفیم، تعلیم کارما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

حافظ ترا خدا ای مهد آریا

اینست روز و شب مارا همین دعا

اهل معارفیم، تعلیم کارما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

(سید محی الدین راعی)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library